

Pan

Dr Piotr Kasprzyk

Redaktor Naczelny
Czasopisma *Metryka*

Szanowny Panie Redaktorze,

W nawiązaniu do rozmowy telefonicznej uprzejmie przedstawiam informację na temat nowej ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego* zawierającą nowe, istotne kwestie wprowadzone w trakcie procesu legislacyjnego. Jednocześnie przekazuję również swoje wystąpienie skierowane do Czytelników czasopisma *Metryka* dotyczące procesu wdrożenia zmian w prawie w 2015 roku.

Uprzejmie informuję, że nowa ustawa - *Prawo o aktach stanu cywilnego* uchwalona została przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 28 listopada br. oraz skierowana do podpisu przez Prezydenta Rzeczypospolitej, który następnie zarządzi jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Poniżej przedstawiam cztery, wybrane zagadnienia, które znajdują się w tekście ww. uchwalonej ustawy, a nie zostały poruszone w materiale przekazanym przy piśmie Nr DSO-WSC-41(2)/2014 z dnia 18 czerwca 2014 roku, przeznaczonym do opublikowania na łamach periodyku *Metryka*, ponieważ procedowany wówczas projekt nowej ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego* ich nie przewidywał.

Spośród szeregu innych, które w toku trwającego procesu legislacyjnego na różnych jego etapach ulegały zmianom i modyfikacjom przedstawiam wyłącznie zmiany o charakterze zasadniczym.

Są to zmiany wprowadzone w zakresie:

- zaświadczenia o stanie cywilnym;
- zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby: w materiale przekazanym w czerwcu br., wspomniano o tym dokumencie, gdyż był on przewidziany w procedowanym projekcie, ale z uwagi na modyfikacje i rozszerzenie zakresu danych, kształt tej instytucji uległ zmianie;
- nadzoru ministra właściwego do spraw wewnętrznych nad działalnością wojewody;
- przepisu przejściowego umożliwiającego stosowanie dotychczasowej formy rejestracji stanu cywilnego po wejściu w życie nowej ustawy przez okres 6 miesięcy.

Przebieg i dokumenty dotyczące prac legislacyjnych nad niniejszym aktem prawnym są dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji w odniesieniu do rządowego etapu tych prac, a także na stronie internetowej Sejmu RP i Senatu RP w odniesieniu do prac w Parlamencie: odpowiednio druk numer 2620 i 729.

Po opublikowaniu ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego* w Dzienniku Ustaw gorąco zachęcam wszystkich czytelników czasopisma *Metryka* do zapoznania się z jej tekstem celem kompleksowej analizy nowych rozwiązań oraz zrozumienia ich istoty.

1. Zaświadczenie o stanie cywilnym

Zaświadczenie o stanie cywilnym będzie jednym z rodzajów dokumentów wydawanych z rejestru stanu cywilnego; będzie ono miało uniwersalny charakter, a jego wprowadzenie do obrotu prawnego umożliwi miarodajne i rzetelne udokumentowanie aktualnego stanu cywilnego osoby, zarówno przed organami krajowymi, jak i zagranicznymi na użytek realizacji wielu bieżących spraw m. in. podatkowych, ubezpieczeniowych, socjalnych, szkolnych. Zaświadczenie o stanie cywilnym w praktyce pozwoli zastąpić przekładanie wielu odpisów aktów stanu cywilnego dotyczących jednej osoby, co w efekcie wpłynie na uproszczenie postępowania oraz zmniejszenie kosztów po stronie obywatela.

Przepisy ustawy określają procedurę poprzedzającą wydanie zaświadczenia, która umożliwi wiarygodne ustalenie stanu cywilnego osoby, w szczególności podmiot uprawniony do złożenia wniosku, właściwość kierownika urzędu stanu cywilnego, treść zaświadczenia, okres jego ważności. We wniosku o wydanie tego dokumentu znajdzie się oświadczenie o nieistnieniu okoliczności, mających wpływ na stan cywilny, nieodzwierciedlonych w rejestrze stanu cywilnego, składane pod rygorem odpowiedzialności za złożenie fałszywego oświadczenia oraz pouczenie o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Zaświadczenie o stanie cywilnym będzie wydawane tylko osobie, której dotyczy, wyłącznie na wniosek złożony do wybranego kierownika urzędu stanu cywilnego; przewidziano możliwość wydawania go także w formie dokumentu elektronicznego. Termin jego ważności będzie wynosił 6 miesięcy od daty sporządzenia. Wysokość opłaty skarbowej za wydanie będzie wynosiła 38 zł.

Zaświadczenie o stanie cywilnym będzie zawierało nazwisko, imię (imiona), nazwisko rodowe, datę i miejsce urodzenia osoby, której stanu cywilnego dotyczy, płeć, imiona oraz nazwiska rodowe rodziców; oznaczenie stanu cywilnego jako sytuacji osoby w odniesieniu do małżeństwa. Wprowadzenie analizowanego dokumentu jest naturalną konsekwencją faktu, że stan cywilny osoby rejestrowany będzie w rejestrze stanu cywilnego, z którego obywatele mają prawo otrzymać zaświadczenie na podstawie gromadzonych w nim danych.

2. Zaświadczenie o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby

Zakres danych zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby, będzie poza oznaczeniem wnioskodawcy zawierał informację o sporządzonych aktach stanu cywilnego wskazanej osoby; informację o zamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego przypiskach przy akcie wskazanej osoby lub treść tych przypisków; informację o zamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby lub treść tych danych, z wyłączeniem danych zawartych w akcie stanu cywilnego oraz danych zawartych w rejestrze uznań; informację o niezamieszczeniu w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby lub przypisków przy akcie wskazanej osoby. W tym kontekście należy mieć na uwadze, że w odpisie zupełnym aktu stanu cywilnego nie będzie zamieszczana treść przypisków.

Zaświadczenie - także w formie dokumentu elektronicznego - wydawane będzie na wniosek złożony do wybranego kierownika urzędu stanu cywilnego oraz będzie ważne przez 6 miesięcy od daty sporządzenia. Wysokość opłaty skarbowej będzie wynosiła 24 zł.

3. Nadzór ministra właściwego do spraw wewnętrznych nad działalnością wojewody

Nowa ustawa *Prawo o aktach stanu cywilnego* wprowadza przepis stanowiący podstawę prawną umożliwiającą Ministrowi Spraw Wewnętrznych prawidłowe i skuteczne realizowanie zadań nadzorczych. Regulacja prawna w tym względzie przesądza wprost, że minister właściwy do spraw wewnętrznych będzie sprawował nadzór nad działalnością wojewody w zakresie rejestracji stanu cywilnego. Sprawowanie tego nadzoru będzie polegało w szczególności na przeprowadzaniu kontroli, w tym na badaniu prawidłowości prowadzonych przez wojewodę postępowań administracyjnych oraz terminowości załatwiania spraw z zakresu rejestracji stanu cywilnego oraz kształtowaniu jednolitej polityki w zakresie rejestracji stanu cywilnego i kontroli wykonywania ustalonych sposobów postępowania. Niniejsza kontrola wykonywana będzie na zasadach określonych w ustawie *o kontroli w administracji rządowej*. Odpowiednie analogiczne rozwiązania przewidziano w zakresie nadzoru Ministra Spraw Wewnętrznych nad działalnością wojewody w sprawach z zakresu zmiany imion i nazwisk.

4. Regulacja zamieszczona w przepisach przejściowych i końcowych nowej ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego* umożliwiająca stosowanie po 1 stycznia 2015 roku, dotychczasowej formy rejestracji stanu cywilnego przez okres 6 miesięcy.

Przepisy ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego* dopuszczają przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie prowadzenie rejestracji także w formie dotychczasowej, tj. w księgach stanu cywilnego. W myśl niniejszej regulacji kierownik urzędu stanu cywilnego przechowujący księgę stanu cywilnego przez ww. okres, nie dłużej jednak niż do czasu przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego będzie mógł na podstawie przepisów dotychczasowych: sporządzać akty stanu cywilnego w księgach stanu cywilnego w oparciu o dokumenty określone w niniejszej ustawie; zamieszczać wzmianki w aktach stanu cywilnego i przypiski przy aktach stanu cywilnego sporządzonych w księgach stanu cywilnego; wydawać z ksiąg stanu cywilnego odpisy zupełnie i skrócone aktów stanu cywilnego oraz zaświadczenia; wydawać zaświadczenia stanowiące podstawę sporządzenia aktu małżeństwa zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 ustawy *Kodeks rodzinny i opiekuńczy*, tj. w formie wyznaniowej która wywiera skutki cywilne; zaświadczenia stwierdzające, że obywatel polski lub zamieszkały na terytorium RP cudzoziemiec nie mający obywatelstwa żadnego państwa, zgodnie z polskim prawem może zawrzeć małżeństwo.

Co więcej przepis ten wskazuje szczegółowe rozwiązania, w tym czynności i obowiązki będące konsekwencją prowadzenia rejestracji stanu cywilnego w sposób wynikający z dotychczasowych przepisów prawa. Przesądzono, że akty stanu cywilnego, które zostały sporządzone lub w których zamieszczono wzmianki lub przy których zamieszczono przypiski na podstawie przepisów dotychczasowych w okresie od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 30 czerwca 2015 roku będą przeniesione do rejestru stanu cywilnego nie później niż do dnia 31 grudnia 2015 roku.

Na mocy tych uregulowań przejściowych umożliwiono również kierownikowi urzędu stanu cywilnego dokonywanie wpisów dotyczących uznania ojcostwa w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych w oparciu o dokumenty określone w nowej ustawie, przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie; przy czym wpisy o uznaniu ojcostwa zamieszczone w księgach stanu cywilnego na podstawie przepisów dotychczasowych w okresie od 1 stycznia 2015 roku

do 30 czerwca 2015 roku będą podlegały przeniesieniu do rejestru uznań nie później niż do dnia 31 grudnia 2015 roku, o ile wcześniej nie zostanie sporządzony w rejestrze stanu cywilnego akt urodzenia dla dziecka uznanego.

Ponadto dopuszczono możliwość wydawania zaświadczeń o stanie cywilnym nie stosując blankietów zapewnianych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie nowej ustawy oraz rozstrzygnięto kwestię opłaty skarbowej: za odpisy aktu stanu cywilnego wydawane w przypadku prowadzenia rejestracji w dotychczasowej formie, tj. po sporządzeniu aktu stanu cywilnego w księdze stanu cywilnego oraz za zaświadczenia.

Wprowadzenie niniejszej regulacji o charakterze przejściowym podyktowane jest m.in. postulatami i obawami zgłaszanymi przez różne środowiska związane z rejestracją stanu cywilnego w związku z nowym, elektronicznym sposobem realizacji zadań z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Zwążywszy, że to na kierownikach urzędów stanu cywilnego będzie spoczywał ciężar prawidłowego zafunkcjonowania w praktyce powyższych zmian, regulacja skorelowana jest zatem z procesem płynnego wdrożenia rozwiązań informatycznych w tym obszarze.

Niezależnie od powyższego, uprzejmie informuję i zwracam uwagę, że niektóre kwestie przedstawione w materiale przekazanym w czerwcu br., w części II *Rozwiązania merytoryczne w nowych przepisach prawa* w poszczególnych punktach, uległy zmianom. Materiał opracowany został bowiem w oparciu o procedowany projekt ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego*, która obecnie jest już uchwalonym aktem prawnym. Zakres modyfikacji ma różny charakter, niektóre zagadnienia w ustawie zostały zmienione, uzupełnione, a inne jedynie skorygowane w sposób redakcyjny; zmiany w wielu przypadkach dotyczą informacji zaprezentowanych w poszczególnych punktach ww. tekstu, ale nie zawsze w zakresie, który został w nim poruszony i przedstawiony.

W celu ewentualnego zweryfikowania zmian, uprzejmie proponuję porównanie treści poszczególnych punktów z aktualnym tekstem ustawy. Uprzejmie wskazuję, że zmiany dotyczą np. punktu właściwość i odmiejszcowanie czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego; zawarcie małżeństwa, akt małżeństwa; dokumenty wydawane z rejestru stanu cywilnego; sprostowanie, uzupełnienie aktu stanu cywilnego; zrównanie kompetencji kierownika urzędu stanu cywilnego oraz jego zastępcy, doprecyzowanie kwalifikacji wymaganych na ww. stanowiskach; zapewnienie blankietów odpisów aktów stanu cywilnego i zaświadczeń.

Uprzejmie informuję, że niniejsze pismo wraz z załącznikiem przekazuję także w formie elektronicznej na adres e-mail redakcji.

Dyrektor
Departamentu Spraw Obywatelskich
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
Karolina GRENDA

Załączniki:

1. Wystąpienie Dyrektora Departamentu Spraw Obywatelskich MSW do czytelników czasopisma *Metryka*.